

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3198/2024. (V. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 34.K.700.242/2023/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt, a Fővárosi Törvényszék 34.K.700.242/2023/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következő.
- [4] Az indítványozó egy család- és gyermekjóléti központtal kapcsolatos panasa és kizárási kérelme ügyében iratbetekintést kért az eljáró hatóságtól. Az iratbetekintés során az alperesi hatóság a zártan kezelendő, gyermek bántalmazásáról érkező jelzés kivonatának megismerését az indítványozótól megtagadta, melyet az iratbetekintésről felvett jegyzőkönyvben rögzített. A jegyzőkönyv tartalmazta azt is, hogy az indítványozó panaszát kivizsgálták és erről őt tájékoztatták. Az alperesi hatóság később levélben is tájékoztatta az indítványozót, hogy a zártan kezelt adatok megismerésére nem jogosult, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 17. § (2a) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.
- [5] Az indítványozó ezt követően keresetet terjesztett elő az iratbetekintési joga gyakorlásának korlátozása miatt. Elsődlegesen kérte a bíróságtól az iratbetekintési jogát sértő hatósági döntések megváltoztatását, a zártan kezelt adatait tartalmazó iratok megismerésének engedélyezését, másodlagosan a döntések megsemmisítését, szükség esetén új eljárás elrendelését. A bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a hatóság döntésével szemben felhozott alaki kifogások az ügy érdemére nem hatottak ki. A bíróság ítéletében foglaltak szerint a zártan kezelendő jelzés kivonatának megismerése kapcsán az iratbetekintési jog korlátozása nem volt jogszerűtlen, mert a gyermekvédelmi ügyben jelzést tevő személye nem egyezett meg a felperes (indítványozó) személyével.
- [6] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt, álláspontja szerint az ítélet sérti az emberi méltósághoz való jogot, a tisztességes bírósági eljáráshoz, az indokolt döntéshez és a jogorvoslathoz való jogot. Előadása szerint a jelzést ő tette, a család- és gyermekjóléti központ pedig csak továbbította a jelzést a hatóságnak. Álláspontja szerint a jogalkotó nyilvánvalóan nem a jelzést tevő, adatai zárt kezelését kérő személy előtt rendelte zártan kezelni a jelzést tartalmazó iratot, ezért joga van a zártan kezelt adatait tartalmazó iratokba is betekinteni, az ezzel ellentétes bírói jogértelmezés pedig nézete szerint önkényes, *contra legem*, egyben *contra constitutionem*, végső soron a fegyverek egyenlőségének sérelmére vezet.
- [7] Az indítványban részletesen (70 oldalon) kifejtettek szerint, „a támadott jogerős ítélet érdemére kihatóan olyan kirívó, súlyos tisztességtelenségekről van szó, amelyek alkotmányjogi, alapjogi, alkotmányos, alaptörvényi szempontból is relevánsak, például az említettek szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz, döntéshez, indokláshoz való alapvető jogomat, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és az Alaptörvény 28. cikkét is durván sértik; a hatósági aktusok vonatkozásában – egyebek mellett – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének megsértéséről van szó; illetőleg – a fentiekben is említettek mellett – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelme is megvalósult; mindez jogállamhoz, alkotmányos jogállamhoz nem méltó, felfogásomban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével (pl. a jogállamiság alapelveivel, a józan ész és a jogértelmezés alkotmányos követelményével) is ellentétes.”
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb dön-

tés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [10] Az indítványozó az alapul szolgáló ügyben felperes, így az Abtv. 27. §-a értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A jogerős ítéletet az indítványozó a tértivevény tanúsága szerint 2023. december 11-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2023. december 20-án – határidőben – nyújtotta be az elsőfokon eljáró bíróság útján. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [12] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. § (1) bekezdését, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a sérelmezett bírósági döntést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a határozott kérelem követelményének ezzel a beadvány részben megfelel.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3403/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az indítványozó emellett az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is állította. Az Alaptörvény 28. cikke azonban szintén nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság már többször hangsúlyozta, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését tiszteletben kell tartania [lásd például: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott, alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}.
- [15] Az indítványozó által állított *contra constitutionem* jogalkalmazással kapcsolatban a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság három, egymást erősítő feltétel együttes fennállását követelte meg annak megállapításához, hogy a bíróság *contra legem* jogalkalmazása felérjen az alkotmányossági sérelem szintjére, és megállapítható legyen az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelme. Ezek: a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe, döntésének ezt a mozzanatát nem indokolta meg, s döntését ehelyett egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó kifejezetten hatályon kívül helyezte {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]; legutóbb megerősítette: 3546/2023. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [23]}. A jelen alkotmányjogi panasz beadványban foglaltak alapján a sérelmezett bírósági ítélet tekintetében e három feltétele együttes fennállása nem állapítható meg.
- [16] Ezen túlmenően az indítványozó által felhívott indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme akkor merülhet fel, ha a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal nem vizsgálja meg, és ennek értékeléséről határozatában nem ad számot. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {pl. 3003/2017. (II. 1.) AB határozat, Indokolás [30]; 3070/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [21]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.

- [17] Az indokolási kötelezettséget illetően a törvényszék leszögezte, hogy – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (4) bekezdésében és a Kp. 85. § (1)–(2) bekezdésében meghatározott korlátok között, figyelemmel a Kp. 3. § (3) bekezdésében és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ában foglaltakra – a közigazgatási perben azt vizsgálta, hogy az alperes határozata eljárási és anyagi jogi szempontból jogszerű volt-e, melynek során a Kp. 78. § (2) bekezdésére tekintettel a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékelte. A törvényszék ezen keretek között eleget tett indokolási kötelezettségének amennyiben megindokolta, hogy az indítványozó által kifogásolt iratbetekintési jog korlátozásának okai miért állnak fenn, és ezáltal az alperesi hatóság – a zártan kezelendő jelzéssel ellátott iratok tekintetében – iratbetekintési jogot illetően gyakorolt korlátozása miért nem minősült jogszabályellenesnek. Ugyanakkor az indítványozó által az iratbetekintés gyakorlásával szemben támasztott elvárását illetően, annak az ügy érdemére gyakorolt közvetlen hatása nem volt megállapítható, így az a jelen alkotmányjogi panasz keretében nem felelt meg az Abtv. 27. §-a által támasztott azon követelménynek, miszerint az állított alapjogsérelemnek az ügy érdemi eldöntésére kell kihatással lennie.
- [18] Ezentúlmenően az indítványban foglaltak alapján az sem állapítható meg, hogy az iratbetekintés tárgyában hozott, az indítványozó által sérelmezett bírósági ítélet a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősülne, tekintettel arra, hogy az iratbetekintés bármikor kezdeményezhető, ahogyan az a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban is többször megtörtént.
- [19] A törvényszéki ítélettel kapcsolatban, a beadványban szereplő alapjogi sérelmet illetően, az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az indítványozó ugyanis azt sérelmezte, hogy az eljárás során az általa tett bejelentés nyomán a gyermekjóléti központ intézkedése keretében továbbított – zártan kezelendő – iratanyagot nem tekinthette meg. Az Alkotmánybíróság e tekintetben osztja a bíróság azon véleményét, miszerint az indítványozói bejelentés, és a gyermekjóléti központ hivatalos jelzése nem azonos, abban további olyan adatok szerepelhetnek, melyek a zártan kezelést szükségessé teszik, ennek megítélése törvényességi kérdés, mely a jelen alkotmányjogi panasz keretében nem képezheti az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának tárgyát.
- [20] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések, és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattel nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálata nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [21] 3. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2024. május 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1/2024.

